

**Załącznik
do uchwały Nr XXVIII/245/12
Rady Miasta Międzyrzec Podlaski
z dnia 14 grudnia 2012r.**

**Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii
na terenie miasta Międzyrzec Podlaski
na lata
2013 – 2015**

PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU:

- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r.
- Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 r.
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r.

WPROWADZENIE

Narkomania jest zjawiskiem ogólnoswiatowym. Powstaje na podłożu przeobrażeń zachodzących we współczesnym cywilizowanym świecie i staje się poważnym problemem społecznym. Jest dużym ryzykiem dla zdrowia psychicznego i fizycznego, poza tym wiąże się z problemami społecznymi takimi jak: ubóstwo, bezrobocie, prostytutka, bezdomność, generuje również zachowania kryminalne.

Z analizy danych statystycznych Komendy Głównej Policji wynika, że zjawisko narkomanii jest nadal jednym z poważniejszych negatywnych zjawisk społecznych. Szczególnie narażone na nie są dzieci i młodzież, głównie z powodu lekceważenia problemu i panującą modą na zażywanie substancji psychoaktywnych. Dealerzy narkotykowi działają wszędzie tam, gdzie gromadzi się młodzież (np. dyskoteki, kluby, szkoły). Młodzi ludzie mają dość beztroski stosunek do problemu używania narkotyków i zjawiska narkomanii. Nadal jest moda na zażywanie substancji uzależniających, traktowanych jako element zabawy, relaksu, rozrywki, pomocy w nauce, wspomaganie przeżyć i doznań. Młodzież nie zdaje sobie sprawy z wartości tego, co tracą w następstwie uzależnienia tj. rodziny, przyjaciół, miłości. Młodzi ludzie wiedzą bardzo dużo o narkotykach. Jednak przekonani są, że może spróbować kilka razy i na tym skończyć. Praktyka wykazuje, że dla wielu okaże się to ponad ich siły.

Narkotyki nie są reklamowane w prasie, radiu, czy telewizji. Informacje na ich temat podawane są przeważnie z ust do ust. Ten rodzaj reklamy jest bardzo skuteczny, ponieważ o „towarze” dowiadujemy się od osób budzących zaufanie, o których myślimy, że są naszymi przyjaciółmi. Równie sugestywne są doniesienia internetowe opisujące działanie narkotyków znoszących stres albo zmęczenie, a przynoszących wesołość, luz i dobre samopoczucie.

Rozpoznanie zjawiska narkomanii jest coraz trudniejsze również z uwagi na „nowocześniejsze” formy przeprowadzania transakcji handlowych, a także pojawiające się nowe środki psychoaktywne, do takich należą dopalacze. Istotą działań profilaktycznych jest przeciwdziałanie zagrożeniom, których wystąpienie lub spotęgowanie w przyszłości wydaje się wysoce prawdopodobne. Powszechnie uważa się, że skuteczna profilaktyka jest optymalnym sposobem hamowania rozwoju lub ograniczania skali zjawisk uznanych za niekorzystne i dolegliwe społecznie. Z tego względu jest znacznie bardziej opłacalna niż kosztowne działania naprawcze.

Ostatnie rekomendacje Światowej Organizacji Zdrowia promują działania zmierzające do upowszechniania zdrowego stylu życia, a jednym z elementów zdrowego stylu życia jest powstrzymanie się od używania substancji psychoaktywnych, w tym narkotyków. Osiągnięcie takiego celu jest możliwe jedynie poprzez ścisłą interdyscyplinarną współpracę i ścisłą koordynację działań profilaktycznych wielu instytucji. Zakłada się, że im większy jest popyt na zdrowe style życia, tym mniejszy na używanie substancji psychoaktywnych.

Działania profilaktyczne to również wspieranie młodych ludzi w kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, aby nie było potrzebne „podpieranie się” substancjami uzależniającym. To uczenie umiejętności mówienia „nie” w sytuacjach, gdy młody człowiek jest poddany presji otoczenia. Ważnym i nieodzownym elementem profilaktyki jest wspieranie rodziny w jej działaniach wychowawczych.

Podstawą prawną w Polsce do działań w tym zakresie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Ustawa precyzuje zadania związane z przeciwdziałaniem narkomanii, które należą do zadań własnych gmin i mają być realizowane z uwzględnieniem potrzeb lokalnych. W tym obszarze ustawa łączy się z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Aktem prawnym, na podstawie, którego prowadzi się realizację działań na szczeblu lokalnym jest miejski program przeciwdziałania narkomanii. Program jest uchwalany raz na trzy lata przez Radę Miasta. Zadania ujęte w miejskim programie są koordynowane przez Pełnomocnika Burmistrza Miasta ds. Profilaktyki i Uzależnień.

Dla właściwego ukierunkowania podejmowanych działań istotne jest przedstawienie problemów narkotykowych oraz zasobów umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej.

Uzyskane informacje wskazują, że problem używania środków psychoaktywnych ma charakter ogólnokrajowy i obejmuje małe i duże gminy. Problem ten nie ominął również naszego miasta, jednak w porównaniu z problemami wynikającymi z używania i nadużywania alkoholu jest znacznie mniejszy.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii samorządy gminne w Polsce mają obowiązek kreować politykę w zakresie przeciwdziałania narkomanii.

Używanie narkotyków jest zjawiskiem złożonym, niejednorodnym i dynamicznym. Co jakiś czas mamy do czynienia z pojawiającymi się nowymi trendami i zjawiskami na scenie narkotykowej. Badania przeprowadzone w Polsce w ostatnich latach wskazują, że coraz mniej młodych ludzi eksperymentuje z substancjami nielegalnymi, z narkotykami tzw. „starej szkoły” takimi jak amfetamina, heroina itp. Ostatnia edycja badań wśród młodzieży zrealizowana w 2010 r. w ramach ESPAD pokazała spadek odsetka osób eksperymentujących z większością narkotyków tradycyjnych takich jak amfetamina oraz ekstazy. Nie świadczy to jednak o spadku zainteresowania substancjami psychoaktywnymi w ogóle.

Powstałą „lukę” wypełniają substancje psychoaktywne, dostępne w sprzedaży internetowej – dopalacze. Nawet pobieżna analiza Internetu pozwala stwierdzić, że substancje te budzą duże zainteresowanie przede wszystkim u ludzi młodych.

Trendy dotyczące używania przez młodzież tradycyjnych, dobrze znanych na rynku narkotyków wykazują tendencję spadkową. Z drugiej jednak strony istnieją przesłanki

do stwierdzenia, że pomimo stosunkowo ograniczonego rozpowszechnienia używania dopalaczy, zjawisko to charakteryzuje się znaczną dynamiką oraz potencjałem rozwojowym. Ponadto nieznany i trudny do oceny jest stopień zagrożenia, jakie dopalacze niosą dla pojedynczych użytkowników oraz dla zdrowia publicznego.

Z uwagi na fakt, iż najbardziej podatni na używanie środków psychoaktywnych są ludzie młodzi, najlepszym sposobem zapobiegania tym problemom jest zapewnienie młodzieży właściwych perspektyw. Najskuteczniejszymi strategiami profilaktycznymi są strategie angażujące szkołę i rodzinę. Tylko wtedy, gdy młodzież nauczy się rozumieć siebie i motywy swego postępowania i brać za nie odpowiedzialność, można będzie zmniejszyć poszukiwania za alkoholem i środkami odurzającymi.

Młodzież z międzyrzeckich szkół ma dobrą wiedzę na temat szkodliwości środków psychoaktywnych. Z tego względu programy profilaktyczne powinny być ukierunkowane na uczenie umiejętności życiowych. Poza tym bardzo ważna jest edukacja rodziców na temat narkotyków. Im więcej rodzic wie o środkach psychoaktywnych, tym łatwiej przekona dziecko o ich szkodliwości. Rozmowa jest podstawą dobrych kontaktów z dzieckiem. Nie ma prostych i skutecznych recept na to, jak uchronić dziecko przed narkotykami, ale jedno jest pewne: im lepszy kontakt z dzieckiem, tym łatwiej ustrzeżemy je przed narkotykami.

Profilaktyka przynosi najlepsze efekty wtedy, gdy współpracują rodzina, szkoła i całe społeczeństwo.

Każde z wymienionych w ustawie zadań własnych gminy może być realizowanych na wiele sposobów. Jest to uzależnione od potrzeb i lokalnych zasobów.

ZASOBY SŁUŻĄCE ROZWIĄZYWANIU LOKALNYCH PROBLEMÓW NARKOTYKOWYCH:

1) Biuro Pełnomocnika ds. Profilaktyki i Uzależnień przy ul. Piłsudskiego 6

2) Punkt Interwencyjno – Konsultacyjny dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ofiar przemocy przy ul. Piłsudskiego 6

- Konsultant
- Psycholog - Psychoterapeuta
- Terapeuta uzależnień

3) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- 3 psychologów
- 3 pedagogów
- lekarz psychiatra

- policjant
- kierownik MOPS
- komendant Straży Miejskiej
- pełnomocnik ds. profilaktyki i uzależnień
- konsultant w sprawach choroby alkoholowej, narkomanii i przemocy

4) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PSYCHE”

5) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

6) Psycholodzy i pedagodzy szkolni

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych
- Liceum Ogólnokształcące
- Zespół Szkół Ekonomicznych
- Zespół Placówek Oświatowych Nr 1
- Zespół Placówek Oświatowych Nr 2
- Zespół Placówek Oświatowych Nr 3

7) Komisariat Policji w Międzyrzeczu Podlaskim

WNIOSKI:

Wymienione problemy wynikające z używania środków psychoaktywnych wymagają znajomości różnych metod i opanowania wielu umiejętności w związku z tym należy:

- kontynuować programy profilaktyczne w szkołach oraz szkolenia dla nauczycieli w zakresie problemów związanych z zachowaniem ryzykownym uczniów,
- realizować spotkania informacyjno – edukacyjne dla rodziców,
- kontynuować programy psychoprofilaktyczne integralne z zajęciami sportowymi dla młodzieży,
- prowadzić medialny system informacji o zagrożeniach związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz o działaniach podejmowanych na terenie miasta w zakresie problemów uzależnień w tym narkotyków,
- współpracować z Komisariatem Policji w Międzyrzeczu Podlaskim,
- kontynuować współpracę z organizacjami pozarządowymi.

Zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w obszarze profilaktyki są zbieżne z zadaniami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Dotyczy to głównie realizacji programów profilaktycznych, które obejmują w swoich treściach problemy używania środków psychoaktywnych w tym alkohol, narkotyki, tytoń. Programy te realizowane są również poprzez pozalekcyjne zajęcia sportowe, co jest jednym z elementów zdrowego stylu życia.

MIEJSKI PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii stanowi spis działań będących zadaniami własnymi gminy w obszarze tych działań, które będą realizowane w 2013 roku. Jest kontynuacją zadań realizowanych w 2012 roku. *Program skierowany jest do całej społeczności lokalnej, a nie tylko do osób uzależnionych od narkotyków.*

Cele programu:

Celem Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, zwanego dalej Programem, jest:

- 1) rozpoznawanie specyfiki problemów narkotykowych na terenie miasta Międzyrzec Podlaski oraz potrzeb lokalnego środowiska w zakresie pomocy w ich rozwiązywaniu;
- 2) zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów narkotykowych;
- 3) zapobieganie powstawaniu nowych problemów narkotykowych na terenie miasta;
- 4) zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z istniejącymi problemami;
- 5) edukacja publiczna w zakresie:
 - informowania o konsekwencjach używania substancji narkotycznych;
 - promocja zdrowego stylu życia.

Warunkiem niezbędnym do osiągnięcia powyższych celów jest realizacja zadań wynikających z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii:

Zadanie I :

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

- Porady informacyjne i terapeutyczne dla mieszkańców miasta.
- Realizacja programów dla osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin.
- Porady informacyjne dla osób uzależnionych od narkotyków.
- Prowadzenie Punktu Interwencyjno -Konsultacyjnego dla osób z problemem narkotykowym
- Współpraca w zakresie dofinansowania zajęć w programie ponadpodstawowym dla osób uzależnionych z terenu miasta Międzyrzec Podlaski w miarę zgłaszanych potrzeb;
- Szkolenie kadry specjalistów pracujących z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi;
- Uzupełnianie wyposażenia placówek w pomoce i sprzęty niezbędne dla prowadzenia zajęć terapeutycznych.

Zadanie II:

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.

- 1) Zwiększanie skuteczności interwencji prawno – administracyjnych wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny, powodowanych przez używanie środków odurzających;
- 2) Rozwijanie miejskiego systemu wsparcia dla ofiar przemocy domowej, współpracę oraz przepływ informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą socjalną, materialną, medyczną, prawną i psychologiczną;
- 3) Zwiększanie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej dla członków rodzin z problemem narkotykowym;
- 4) Dofinansowanie Punktu Interwencyjno – Konsultacyjnego oraz specjalistycznych miejsc pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie;

Zadanie III:

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych

- 1) Kontynuowanie współpracy z dyrektorami szkół podstawowych, gimnazjalnych, średnich oraz wdrażanie w szkołach i innych placówkach opiekuńczo – wychowawczych programów profilaktycznych, uczących umiejętności zdrowego i trzeźwego stylu życia;
- 2) Udział w ogólnopolskich kampaniach związanych z problematyką narkotykową;
- 3) Prowadzenie lokalnych kampanii i imprez edukacyjnych związanych z problematyką narkotykową;
- 4) Promowanie pozytywnych postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z nadużywania środków psychoaktywnych;
- 5) Realizacja programów profilaktycznych;
- 6) Udzielanie pomocy psychologicznej rodzicom, których dzieci używają lub eksperymentują ze środkami odurzającymi;

- 7) Rozwijanie profilaktyki rodzinnej poprzez realizację kursów i programów profilaktycznych dla rodziców, uczących wspierania prawidłowego rozwoju dzieci oraz rozwijających umiejętności rozmawiania z dziećmi na temat narkotyków i problemów narkotykowych;
- 8) Prowadzenie profilaktyki rodzinnej w kierunku budowania właściwych relacji: rodzic – dziecko, wzmacniających więzi rodzinne i przeciwdziałających powstawaniu barier w komunikacji rodzinnej;
- 9) Dofinansowanie kolonii i obozów profilaktyczno – terapeutycznych dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem;
- 10) Tworzenie warunków dzieciom i młodzieży do zdrowego i trzeźwego stylu życia poprzez dofinansowanie działań mających na celu organizację miejsc uprawiania sportu i wypoczynku;
- 11) Prowadzenie i dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy terapeutycznej z dziećmi oraz prowadzenie zajęć profilaktycznych, organizowanych dla pedagogów, nauczycieli, psychologów oraz przedstawicieli innych zawodów (m.in. pielęgniarki szkolne, kuratorzy sądowi, pracownicy świetlic);
- 12) Edukacja publiczna i współpraca z mediami w zakresie informowania o konsekwencjach używania narkotyków oraz promocji zdrowego stylu życia;
- 13) Współpraca z Ekspertem Wojewódzkim ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie oraz Krajowym Biurem do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii;

Zadanie IV:

Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

- 1) Wspieranie merytoryczne i finansowe działalności instytucji, stowarzyszeń i organizacji zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów narkotykowych;
- 2) Dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla osób podejmujących pracę z osobami uzależnionymi od narkotyków, współuzależnionymi, a także osobami zagrożonymi uzależnieniem;

- 3) Wspieranie działań zmierzających do ograniczania i zapobiegania przestępczości, demoralizacji nieletnich oraz patologii społecznej, a w szczególności przestępstw związanych z używaniem środków odurzających;
- 4) Współpraca z organizacjami zajmującymi się innymi uzależnieniami.

Sposoby realizacji Miejskiego Programu.

1. Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii miasta Międzyrzec Podlaski realizowany jest we współpracy osób, instytucji rządowych i samorządowych oraz organizacji pozarządowych, zajmujących się zdrowiem, edukacją, kulturą, pomocą społeczną, sportem oraz wychowaniem w trzeźwości.

Osoby, instytucje i organizacje pozarządowe, wnosząc swoje doświadczenie i inicjatywę w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemów narkotykowych są integralną częścią powstałego w naszym mieście systemu pomocy.

Program uwzględnia diagnozę oraz lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym, a także wiedzę na temat przeciwdziałania uzależnieniom, leczenia, rehabilitacji i resocjalizacji osób uzależnionych oraz redukcji szkód społecznych spowodowanych uzależnieniem i współuzależnieniem.

2. Program realizuje się na 3 poziomach profilaktyki:

- Uniwersalnym – to działanie kierowane do wszystkich, bez względu na stopień ryzyka rozwoju problemów ze zdrowiem psychicznym (w tym z używaniem substancji psychoaktywnych), na jakie narażone są poszczególne osoby;
- Selektywnym – działania adresowane do jednostek lub grup osób, które są w wyższym niż przeciętny stopniu narażone na rozwój problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych;
- Wskazującym – działania ukierunkowane na jednostki szczególnie zagrożone rozwojem problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych z powodu uwarunkowań biologicznych, psychologicznych czy społecznych lub u których rozpoznano już pierwsze symptomy zaburzeń.

3. Realizacja niniejszego Programu nastąpi poprzez:

- Udzielanie dotacji celowej jednostkom spoza sektora finansów publicznych;

- Zlecanie realizacji zadań wybranym podmiotom po ich wcześniejszym zaopiniowaniu przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Międzyrzeczu Podlaskim;
- Podmioty zamierzające realizować zadania w ramach Programu zobowiązane są do złożenia oferty w Urzędzie Miasta Międzyrzecz Podlaski zawierającej merytoryczny opis projektu, kosztorys oraz podstawowe dane na temat oferenta;
- Koordynację przedsięwzięć związanych z realizacją zadań własnych miasta z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów narkotykowych zawartych w niniejszym Programie prowadzi Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Uzależnień;
- Wskaźniki osiągnięcia celów:
 - wiedza na temat osób zagrożonych uzależnieniem;
 - wiedza na temat osób uzależnionych;
 - wiedza o zasobach instytucjonalnych służących rozwiązywaniu problemów uzależnień;
 - wiedza o zasobach osobowych służących rozwiązywaniu problemów uzależnień;
 - mniejsze rozmiary uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem środków psychoaktywnych;
 - mniejsza ilość dolegliwości zaburzeń życia rodzinnego związanych z nadużywaniem środków psychoaktywnych;
 - zmniejszony udział odurzenia środkami psychoaktywnymi wśród przyczyn naruszania prawa i porządku publicznego;
 - ilość programów profilaktycznych;
 - ilość uczestników programów profilaktycznych;
 - ukształtowane postawy społeczne ważne dla profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z nadużywania środków psychoaktywnych;
 - ilość imprez profilaktyczno – edukacyjnych;
 - większa świadomość społeczna dotycząca szkodliwości używania substancji psychoaktywnych;
 - ilość dzieci i młodzieży biorącej udział w zorganizowanych formach spędzania czasu wolnego.

Realizatorzy Programu:

- Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Uzależnień,

- placówki oświatowe,
- placówki pomocy społecznej,
- Policja
- służba zdrowia,
- organizacje pozarządowe,
- organizacje wyznaniowe,
- osoby fizyczne,
- inne.

Finansowanie Programu będzie dokonywane z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.